

Felelős szerkesztő
MURANYI JOZSEF.
Szerkesztőség:
Kassa, Harang-utca 9.
Telefon: 150.
Megjelenik minden nap
délután 5 órakor.
Egyes szám **2** krajcár.
(4 fillér)
Kéziratot nem ad vissza
a szerkesztős g.

NAPLÓ

KASSA, CSÜTÖRTÖK, 1910. ÁPRILIS 28.

HATODIK ÉVFOLYAM. — 96. SZAM.

Előfizetési árak:

Kassán:
Egész évre . . . 14.—K,
Fél évre . . . 7.—,
Negyed évre . . . 3.50.,
Egy óra . . . 1.20

Vidéken:
Egész évre . . . 20.—K

Kiadóhivatal:

Kassa, Harang-utca 9.
Telefon: 150.

Hirdetések petit sor szá-
mitással díjszabás szerint

Ez is zászlóbontás . . .

Kassa, április 27.

(A Magyar Hirlap, az ország egyik legtekintélyesebb sajtóorgánuma, mai számában annyira kassai érdekű vezércikket közöl, hogy olvasóink nevében engedelmeket kértünk a cikk átvételére. Itt következik a cikk, igazságos, objektív tartalma, azt hisszük mely benyomást fog kelteni Kassán.)

Justhék Kassát Muszkaországának, magukat pedig világverő Napoleonoknak nézhetik. A taktikájuk legalább azt árulja el. Amikor Napoleon látta, hogy a muszkákat sem ágyuval, sem a rendes hadviselés más tisztességes fegyverével nem győzheti le, népboldogító hazugságoktól hemzsegő proklamációkat terjesztett a nép között. Így is csak pár tucat tudatlan muzsikot tudott francia-baráttá tenni. A Kassán hódító utra induló Justh-párt már ma elérkezett a Napoleon-taktika e pontjához, nyilvánvaló célzattal az utca felbujtogatására: proklamációkat ad ki olyan szenzációkról, amelyeknek még az ellenkezője sem igaz.

Egy kassai helyi ujság, amely éppen a Justh-párti jelölt bemutatkozása napján született meg, ennek a taktikának az első remekével lép a közönség elé. Szenzációs cikket ír arról, hogy Andrassy „szolgaseregnek” tekinti a kassai választópolgárokat, akikre az ő jelölését ezúttal Hadik János gróf csak a legféktelenebb terrorizmussal tudta „ráerőszakolni.” És ezt Justhék választási harsonája „aktákkal bizonyítja.” „Leleplezi” Hadik Jánosnak egy Sziklay főispánhoz írott levelét, amelyben Hadik a kassai választók Andrassy ellen irányuló „háborgásáról” értesülve, dühösen ezt írja a főispánnak:

„*hogy van az, hogy nem tudja féken tartani a népet? Micsoda dolog az, hogy a nép gondolkodni mer? Kétféleképpen a lelkét annak, aki munkálni mer.*”

És az illető ujság erről a hamisításról még dült betűkkel, ami nyomdai technika nyelvén körülbelül a póteskünek felel meg, ismételtén azt állítja, hogy „ez a mondat így szóról szóra benne van a nevezetes levélben.”

Hát olyan levélben, amelyet a Justh-párt választási levéltárából az új lap első számának bemutatkozó szenzációul engedhettek át, a cikk

írója olvasott-e vagy sem ilyen mondatot, az minket igazán nem érdekel. A nyelvezet és az épületes hang ilyen feltevést nem zár ki. Hiszen ők azok, akik hengerelnek, letaposnak, kiirtanak. Azon sem törjük a fejünket, hogy Kassa város po gárai, akiknek a meghódítására szánják az ilyes irásműveket, miképpen vélekednek az e taktikában megnyilatkozó mély-séges lekicsinylésről. Ha nem lesz inyükre, hogy Justh urék jelöltjei, kö tesei és pennái őket úgy kezeljék, ahogy Napoleon a muszka parasztot kezelte száz év előtt, lesz módjukban az izlésüket a védelem passzív vagy cselekvő fegyvereivel megvédeni ilyen próbálkozással szemben is. És hozzátehetjük, hogy Kassa polgárságának országosan elismert és tisztelt politikai felfogását és izlését nincs okunk féltetni. Szóvá se tennők ezt a harcmódot, amely Kassa város közvéleményének magas szintjéhez mérve nemcsak felháborító, hanem gyilkolóan neveléses is, ha nem tartoznánk az igazságnak egy-két szóval.

Olyanok is olvashatták ezt a kortes-remeket, akik nem ismerik a forrását s így nem tudják, hogy a mindenre kész pártérdek és személyi törtétes mérgezett kutjából tiszta vizet még az írás csodatételével sem lehet varázsolni. Ezeknek a jóhiszeműen avatatlannak tartozunk annak megállapításával, hogy *ebből a levélhistóriából egy betű sem igaz. Hadik ilyen kijelentést soha, se írásban, se előszóval nem tett.* Még a véletlen is a Justh-párti szenzáció ellen fordul, mert Hadik János Sziklay főispánnal ugyan találkozott a kinevezése óta, de vele csak közvetlen személyes érintkezése volt, a véletlen úgy hozta, hogy *levelet eddig Hadik a főispánnak egyáltalában nem írt, tehát már a levélírás pusztá ténye is hazugság.*

Parancsolják-e, hogy ezután még sorra mondjuk el a többi részletről is, hogy azok mind olyan távol esnek az igazságtól, mint az ilyen harcmódor a tisztességes politikai küzdelem erkölcsi alapjaitól? Sértjük-e a kassai polgárságot azzal, hogy hosszan cáfoljuk azt, amit ép eszű magyar ember józanul amugy se lehet el, egy percre se? A fentebb-szegenkező tollal idézett badarság továbbbi fészegtetése megbántása volna magának e polgárságnak, amelyet Andrassyval is, Hadikkal is a komoly

hazaflasság és az ország érdekei iránti kötelességtudás együttérzéséből fakadó kölcsönös becsülés kötelékei kapcsolnak össze. Akik érzik, hogy a nyílt harcban acéllal nem győzedelmeskedhetnek e kötelék varázslatos erején, vitriollal is próbálkoznak. De ez a nemes folyadék csak konyhatragédiák hősein fog, egy történelmi város közvéleményének a bástyáit azzal megvívni nem lehet, legfeljebb bemocskolni.

Hadik nem írt levelet.

Sziklay főispán nyilatkozata.

A levél hazugság.

A Justh-párti lap, mai számában újra felmelegíti és tovább főzi azt a maszlagot, melyet megjelenése első számában feltálat. Magára az alantas koholmányra, már rá sütöttük a szégyenteljes hazudozás bélyegét. Ennek a gonosz célzatnak rejtekébe, az igazság erejével bevilágít most egy előkelő fővárosi ujság s találó képet adja a Justhék harcmódorának. Az egész város intelligens közvéleménye pedig megvetéssel utasítja vissza a szemeten szedett koholmányt, nincs épeszü ember, aki elhinné, hogy Hadik János gróf, a nagyműveltségű főúr, a jovialis, szeretetre méltó gentleman, ilyen durva kifakadásra képes volna.

Nem is tartottuk érdemesnek, hogy illetékes helyről cáfolatot szerezzünk, mert hiszen világos volt, hogy ez az egész „leleplezés” egy a korteskedés zsvájában napvilágot látott idélen koraszülött, egy tulfűtött kortesagyvelő elvetélt ötlete, mely halva született a világra. De úgy látszik, az ifjúságtól zöld és a kilátástalan jövőtől vakmerő sajtóorganum erőt merített abból, hogy illetékes helyről nem cáfoltuk meg hazudozásait és megdöbbenő cinizmussal tovább szövi azokat. Az ilyen kezdet után el vagyunk készülve rá, hogy a jövőben is ilyen eszközökkel fognak harcolni, ám nagyon tévednek, ha azt hiszik, hogy Kassa város olvasóközönségénél lehet komoly eredményeket elérni ezzel a móddal. Mi nyugodtak vagyunk a felől, hogy nem és arészben sem kevésbé vagyunk nyugodtak, hogy a választási küzdelem lezajlása egyszerűs mind annak az eléggé el nem ítélté modortalanságnak is véget fog vetni, amennyiben a Justh párti erőlködés kudarca ez izléstelenségeket terjesztő sajtóorganumának is a végét fogja jelenteni.

Tudósítónk ma délelőtt felkereste Sziklay Ede főispánt és szives felvilágosításáért a Kassai Ujságban közölt apokrif levélről.

A főispán ur ismerte a támadás anyagát s tudósítónknak a következőket jelentette ki:

Hadik János gróf urtól semmitéle levelet nem kaptam. Nem állunk és nem álltunk egymással le-

velezésben. Én instrukciókat más-tól mint a miniszterelnöktől nem fogadok el. Az egész levél história hazugság.

Ez a tekintélyes helyről jövő, erélyes és határozott nyilatkozat nem szorul kommentárra.

A gönczi-kerületből.

Bárczay Ferenc ünneplése.

Nemes Bercit megkergették.

Igaz, őszinte lelkesedéssel fogadták a gönczi választókerület hegyközi választói képviselőjelöltjüket, Bárczay Ferencet, ki nek köztük való megjelenése és két napi időzése, a szó szoros értelmében ünnepnapja volt a hegyközieknek.

Mikor ugyanis f. hó 18-án Pálffy László gróf és Bodnár Lajos vilmányi birtokos kíséretében Pálházán megjelent, az összes választók — élükön dr. Riedler Zsigmond körorvossal — kitörő lelkesedéssel fogadták őt. Egyik üdvözlő beszéd a másikat váltotta fel. Pár órai időzés után az összes választókkal együtt a Hegyköz egyik legelőkelőbb községébe, Kovácsvágyásra ment át, hol olyan meglepetésben volt része, milyennel kevés képviselőjelölt dicsekedhetik.

A ref. templom előtti téren az egész község, kor- és nemkülömböség nélkül, feszült várakozásban állott, a jelölt pedig virágos és a fehérbe öltözött szép fiatal leányok sorfala között igaz meglepedéssel haladt a község értelmes és tisztos polgárai elé, hol a ref. lelkész a község választói nevében megható meleg szavakkal üdvözölte, egyben felkérte politikai programjának kifejtésére. Erre Bárczay Ferenc oly tartalmas és igazán minden jelenlévő figyelmét lekötő beszédet mondott, hogy a hallgató község helyeslő tetszésének nem tudott elégszer kifejezést adni.

Az ebéd ideje alatt előbb a község fiatalabb, majd idősebb választói vonultak fel az ünnepelt jelölt üdvözlésére. Ez újabb megtisztelést előbb Bárczay Ferenc, majd Pálffy László köszönte meg, mire a község lelkesítő éneklés közben elvonult.

Hasonló fogadtatásban részesült Füzérradványban. A kíséretben itt már Lónyai Menyhért gróf is résztvett. A jelölt és kísérete Barcsa Endre ref. lelkész vendégszeretében részesült.

Nemes Bertalan volt képviselőnek is meglepő fogadtatásban volt része a kerület két előkelő községében, Boldogkőújfalu és Vizsolyban. Csak hogy míg Bárczay Ferencet nyíló virágokkal dobálták a községek szépei, addig neki a kertek alatt kellett bujkálnia és tovább menekülnie, mert attól félt, hogy ugyanolyan elbánásban fogják őt részesíteni a négy év alatt eléggé elkecsereedett választók, mint aminőben Justhék népe részesíti az ellenjelölteket. Nagynehezen elérkezett Boldogkőújfaluból Vizsolyba, ahol csak a róm. kath. plébános mentette meg őt a kellemetlenségtől. A hangulat szerint Nemes el fog bukni.

HIREK.

— A májusi előléptetések. A hadsereg Rendeleti Közlönye — mint Bécsből jelentik — legújabb számában közli a májusi előléptetéseket. A tábornoki rangban az előléptetés igen jónak mondható, 5 altábornagy, 19 vezérőrnagy és 31 ezredes kapják meg a legközelebbi rangot. A törzstiszti karban az előléptetések a legutóbbiak keretében mozognak, örvendetes a haladás az őrnaggyá való előléptetésnél, míg eddig a száza-

dosok és lovaskapitányok 13 és fél—13 évig vártak az „arany gallér”, most ezt az időt körülbelül egy évvel redukálták. A várakozási idő megrövidítését némileg a kapitányi és főhadnagyi rangoknál is keresztülvitték.

— Válasz a kassaiaknak. A Kassai A. C.—U. T. C. matchból kifolyólag még az alábbi nyilatkozatot kaptuk:

A Kassai A. C. titkára azzal védekezik az U. T. E. vádjai ellen, hogy engem támad. A vesztes csapatoknak ezt a sablonos nótáját — mely szerint mindennek a pártos bíró az oka — válasz nélkül hagyom, majd felel rá a M. L. Sz., melytől fegyelmi eljárást kértem magam ellen. A legerélyesebben tiltakozom azonban a rosszhiszeműség vádjá ellen. A hogy a mérkőzés egyetlek vezetői megfélekedtek a kupaszabályok vonatkozó pontjáról és az én bírászkodásomban egyeztek meg, úgy én sem gondoltam arra, annál is inkább, mert hisz én nem vagyok — mint dr. Merényi — football intéző, ki nek kötelessége lenne a kupaszabályokat ismerni. A kassaiak közismert „vendégszeretete” abban nyilvánult, hogy a vonatnál megérkezésünkkor 2—3 száz 15—16 éves kis diák várta a vendégeket, a match után pedig szélnek eresztették őket s a kutya se törődött velük. A matchet különben az intéző-bizottság hivatalból semmisítette meg s a kassaiak mucsai óvását tárgyalás nélkül visszaküldötte. Még csak azt, hogy ha a K. A. C. az új matchen is ugyanoly „fair” játékot fog produkálni, mint a melyet az elsón elkövetett, úgy — bárki legyen is a bíró — legalább 4—5 emberüket kiállítják.

Langfelder Ferenc.

Erre az újabb támadásra válaszul nem érdemes. Ha Langfelder mindenképpen ragaszkodik a maga igazához, meggyőzni úgy se lehet. A kassai község látta a mérkőzést s meg van róla a véleménye. Kassai atlétáink hire és elismert ki-válósága sokkal ismertebb, mintsem azt csökönyös vádak ellen védelmezni kellene.

— Reform a vasutasok egyenruhájában. Mint értesülünk, a vasuti egyenruha kérdése a megvalósulás stádiumába jutott, amennyiben Hieronymi kereskedelemügyi miniszter e tekintetben már döntött. A tervbe vett atillát és kardot elejtették. A forgalmi szolgálattévők vörös sapkát fognak kapni; a bluz olyan lesz, mint a honvédeké, és az egyes osztályokat majd a hajtóka színről fogják felismerni. A forgalmi alkalmazottak hajtókája piros lesz, a pályafentartási alkalmazottaké buzavirágkék, a szertárnoké világos szürke, míg a vontatási alkalmazottaké dohánybarna. A nadrágot teljesen a katona-tisztekének mintájára szabják. A piros karszalagot eltörlik, s helyette a szolgálattévők piros sapkát kapnak. A bluz zsinór nélküli lesz, miután a zsinór, különösen nyáron, sok esetben vérmérgezést idézett elő. A diszgyenruha tervezetét elejtették, mert a diszmentéhez szükségelt szőrmeprem tulságosan megdrágította volna az előállítását. Szóval egészen át fogják reformálni az új egyenruhát, amely ma már sok tekintetben célszerűtlen, különösen a volt altiszteknél, mivel az eltörölt altiszti cím és a régi ruha a községnek sok tájékozatlanságra adott alkalmat.

— Liga az áruházak ellen. Berlinben egy új egyesület van alakulóban, melynek célját az áruház létesítési, mánia leküzdése képezi. Az egyesületbe nemcsak kis- és középkereskedők, de háztulajdonosok is nagy számban tömörülnek, utóbbiak ugyanis az áruházak nagy számban való keletkezésének tulajdonítják, hogy Berlinben 4500 bolti helyiség és 10.000 lakás áll üresen és ennek következtében a bérvesztés évi 17 és fél

millió márkára emelkedik. A Liga tagjai jelvényt fognak viselni és arra kötelezik magukat, hogy áruházakban semmitsem vásárolnak s családjuk tagjainak sem engedik meg az áruház látogatását. Ezenkívül az egyesület érvényre igyekszik juttatni a kereskedők azon régi követelését is, hogy az áruházak külön üzleti adóval rovasanak meg.

— Ki nyerte a jelzalog-sorsjegyek főnyereményeit? A Magyar Jelzalog-Hitelbank konvertált sorsjegyeinek tegnap volt a huzása. A háromszázezer koronás főnyeremény a 2526 sor 53 sz. sorsjegyre esett. Az érdeklődők, főleg a börze erősen találgatja, hogy ki is nyerte a főnyereményt és a legtöbb embernek az az értesülése, hogy a főnyereményt ez idén is, akár csak eddig, ismét a Jelzalog-Hitelbank nyerte. Vagyis a konvertált sorsjegyek eddig a Jelzalog-Hitelbanknak hoztak szerencsét.

— Frankel Mór Kassán. Amint tegnapi számunkban megírtuk, Frankel f. hó 28, 29 és 30-án az Uránia színházban a mozgófénykép előadások keretében fog fellépni és reméljük, a műpártoló község ezen ritka szenzációs estétet nem fogja elmulasztani, annál is inkább, minthogy Frankel mesterről az utolsó hetekben a fővárosi sajtó úgy mint a világsajtó igen elismerő cikkekben nyilatkozott. A községnek a kényelmére közöljük Frankel mester műsorát, mely a következő pontokból áll: Számoknak nagyságra való tekintet nélkül egy pillanat alatt valóvaló négyzetre emelése. Gyökvonások 10 jegyű számból. Ezen a téren Frankel mester egyetlen a világon. Továbbá két jegyű számoknak a negyedik hatványra emelése. Bármely év, hó és nap szerint kijelölt nappól megmondja, hogy a hét mely napjára esik. A világtörténelemben nincs évszám, amelyre ő a hozzáfűződő eseményt azonnal meg ne mondja.

— Fái Flóra gyászja. A kassai Nemzeti Színház kitűnő művésznőjét Fái Flórát súlyos csapás érte. Édesapja Szabadkán tegnapelőtt elhunyt. A művésznő hazautazott, hogy a temetésen résztvegyen. Fái Flóra gyászában mély részvételt osztoznak a művésznő tisztelői.

— Az állami szubvenciók. Az újiparvállalatoknak adott állami szubvenciók mértékéül eddig a befektetett állítóke szolgált. E rendszernek az volt az előnye, hogy a vállalkozónak rendkívüli módon megkönnyítette az alapítást s így előre kiszámíthatóan emelte versenyképességét. Szóval mindenki biztosan tudta, hogy mily idegen segítő tőkére támaszkodhat. Azonban volt árnyoldala is az ily módon adott szubvencióknak. Nevezetesen több ízben megtörtént, hogy az állami támogatást igénybe vették a vállalkozók, építettek is gyárat, de bizony a termelés, különösen pedig ennek értékesítése nem állott arányban a kapott segéllyel. Értesülünk szerint a kereskedelmi miniszter épen az utóbbi esetek megelőzése céljából azt tervezi, hogy változtat a mostani rendszeren, s jövőben, főleg tipikus esetekben, nem állítóke, hanem a termelt árucikkek tényleges értékesítési összegét veszi alapul a szubvenció mértékének kiszabásánál.

— Egy csillagász a Halley-üstökös-ről. Tegnap megírtuk volt, hogy Terkán Lajos dr. csillagász, az ógyallai obszervatóriumban meglátta a Halley-üstökösöt. Erről most a következőket mondta egy újságírónak: Vasárnap, április hó 23-án reggel 3 óra 30 perckor a Frauenhofer-féle első-rangu üstökös keresővel átkutattuk az ég ama részét, amelyen a pályaszámítások szerint a Halley-üstökösnek lennie kellett. E helyen bárnyfelhők uszkáltak, melyeken keresztül semmi se volt látható. Három óra ötvenkor a felhők elvonultak és az üstökös az üstökös keresőn át harmadrendű csillag fényéhez hasonlóan ragyogott. Elesen lát-

ható maggal és világosan látható, el nem mosódó fényű üstökkel. A megtalálás pillanatában szabad szemmel is néztük az ég e helyét és várakozásunknak megfelelően, szabad szemmel is felleltük Halleyt, mint gyengén látható csillagot. Hétfőn ismét volt megfigyelés és 3 óra 20 perckor szabad szemmel feltaláltuk. Az üstökösöt másodszer határozottan erősebb fényűnek láttuk, a megfigyelés folyamán körülbelül 2 és fél csillagnagyságra növekedett. Most már a megfigyelés meg lesz nehezítve a mindinkább közeledő hold fénye miatt. Május első napjaiban az új hold bekövetkeztekor azonban ismét látható lesz az üstökös. A Halley-üstökös körülbelül a „januári 1910 a-féle Johannesburgi“ üstökös fényét fogja megközelíteni.

— Készül a petróleumkartell. A petróleumfinomítók addig veszekedtek egymással, hogy végre megértették, hogy érdekük azt parancsolja, hogy kartellben egyesüljenek egymással. Több se kellett az éhes petróleumgyárosoknak. A két évi kartellnélküliség és a Vacuum Oil Compagnyal való háborúskodás észretérite a petróleumfinomítókat és úgy okoskodtak, hogy jobb kartellben lenni, mint háborúskodni. Ez az elv győzött az egész vonalon. Ennek köszönhetjük, hogy a petróleumfinomítók egy-két nap előtt elhatározták, hogy egy Budapesten, mint Bécsben külön eladási irodát szerveznek. Természetesen ez más szóval azt jelenti, hogy nyelbeütötték a kartell. A kartell már annyira készen van, hogy az eladási irodát már május első napjaiban fel is akarták állítani. De ezt nem lehetett keresztülvinni, mert igen sok petróleumfinomító nem volt hajlandó az új szervezethez csatlakozni. Ennek dacára a petróleumfinomítók el vannak szánva az egyedül boldogító kartell-iroda felállítására. Az iroda vezetését az „Olex“-re fogják bízni. Ebből is látható, hogy nemsokára már szerencsénk lesz a petróleumkartellhez, bármilyen burkolt formában igyekeznek is azt más névre keresztelni.

— A fel nem vett főnyeremény nem kamatozik. A budapesti itélőtábla legutóbb azzal az érdekes kérdéssel foglalkozott, hogy jár-e a kamat az évek múltán felvett nyeremények után? A tényállás a következő volt: Özv. dr. N. Ignácnének egy jószív sorsjegye volt. 1908. január 1-én véletlenül rá jött, hogy sorsjegye már 9 évvel ezelőtt, vagyis 1899. május 15-én megtartott húzánál 30.000 koronás főnyereménnyel huzatott ki. Rögtön jelentkezett a nyeremény felvétele végett. A jószív-egyesület a 3.000 korona kincstári illeték levonása után a szerencsés nyerő kezéhez leolvasott 27.000 koronát, ez azonban ezzel nem elégedett meg, hanem követelte, hogy térítsék meg a fel nem vett főnyeremény összegét, 1899. június 1-től, vagyis a húzást követő 15 napitól kezdődőleg a kifizetésig járó kamatozatot is. Miután a „Jószív“ egyesület erre nem volt hajlandó, perre került a dolog. Özv. Dr. N. l. né 11.862 kor. iránt indított pert a Jószív egyesület ellen. A törvényszék azonban keresetével elutasította, mert a sorsjegy társulat, ha bármikor is az elévülési határidőn belül mutatja be a nyeremény tulajdonosa, a nyereményre való jogosultságát, a húzástól számított időre nem tartozik semmiféle huzadékot vagy kamatot fizetni, miután a sorsjegy társulat nincs kötelezve, a kihuzott nyeremények gyümölcsötzetésére. Az ítéletet a tábla megerősítette.

Színház

Színházi műsor:

SZERDÁN: Tartuffe.
CSÜTÖRTÖKÖN: Oedipus király.
PÉNTEKEN: Heidelbergi diákélet.
SZOMBATON: Zürzavar. Vera Violetta.

Ivánfi Jenő vendégjátéka.

A velencei kalmár.

Ivánfi Shylockja egy nagy tudású s mély érzésű művész alkotása. Az értelemhez beszél és a szíveket markolja meg. A legszellemesebb Shakespeare magyarázatok egyike. Nem erőszakos okoskodással faragcsálja az évszázados műremeket, hanem kongeniális művészettel teremt egy modellt, amelynek minden ízéből csak úgy, mint teljes egészéből, a britt költőkirály igaz megértése és az élet helyes felfogása sugárzik ki.

Shylock gonosz és kapzsi ember ugyan, akit jelleme egy csöppet sem ajánl rokonszenvünkbe, de Ivánfi megérettet velünk azokat a szenvedéseket, melyeket a világ gonoszsága okoz neki és ha együttérzést nem is, de megértést és méltánylást kelt iránta lelkünkben. És a kitöréseknek gyönyörű skáláján eljutunk ahhoz a ponthoz, ahol már szívünkkel is megsejdtük azt a rettenetes fájdalmat, mely Shylockban dul. Egyetlen leányát, vagyonát és hitét veszíti el ez az ember, akinek visszataszító vonásai mögül is előtűnik jellembeli nagysága. Egy elnyomott faj keserősége teszi kegyetlenné Shylockot, szikrázó gyűlölete pedig csak azt mutatja, hogy nem agyagból van gyurva, mely összetörné az ütések súlya alatt. Nagy indulatok ereje hevíti Shylockot, és a kacagók között úgy hat az ő összeomlása, mint ha egy izzó vasdarabot hideg vízzel öntenek le: a vas lehül, perzselő izzása fekete hidegséggé változik át, de a reáöntött víz is elparolag, a hő veszítet okozó elem is odavész gyözelmében. Shylock a dühtől és félelemtől reszkette támolyog el a bölcs bíró furfangján kacagók közül, de a kacagás semmivé párolog el azon a rettenetes átalakuláson, mely a hatalmában gyűlöletes zsidót, nyomoruságában földöncsuszóvá teszi. Nem kacagunk a nevetőkkel, bár nem a zsidó pártján állottunk és bár megborzasztott az ő kegyetlen vérszomja, hanem gondolatainkkal azt a roskadozó alakot követjük, aki a boldogság napsugaras köréből a ghetto egy sötét odvába vonszolja magát.

Ime ez a Shakespeare ereje, hogy amikor tetszik ajkunkra fagyaszthatja a kacajt és az az Ivánfi művészete, hogy ezt valójában meg is tudja tenni.

Bámulatos az az erély, amely [Ivánfi Shylockjában van. Az arcnak döbbenetes játékai, amikben a lélek háborgásai tükröződnek, a gesztusoknak jellegzetessége és az a kifejező erő, mely gondolatokat öltöztet beszédes formába. Mindenekfelett pedig a hang sokfélesége, az artikulálatlan gagyogástól, a dünyögésen és a morgáson keresztül az önkívület elokvenciájáig. Nagyszerű az a különbség, mellyel Shylockot akkor beszéltem, amidőn Tuballal, a zsidóval áll szemben. Szinte éneklő zsargonban, kevés szóval, de annál meghittebb gesztusokkal magyarázza barátjának szerencsétlenségét.

A részleteknek megannyi finomságát és az egész alakítás nagyszerűségét csak élvezni tudtuk, de felsorolni és érdeme szerint méltatni a helyszüke miatt nem áll módunkban. A legteljesebb elismerést és hódolatot azonban ezuttal is kifejezzük a nagy művész előtt, akit a közönség tegnap este szünni nem akaró tapsokkal ünnepelt.

Sajnos, az előadás igen rossz volt. Nemesak relative, a vendégművész mellett tünt fel ilyenek, hanem önmagában véve is az volt. Faragó Ödönt kivéve, aki Gobbot, a bohóc inast kitűnő eredetiséggel játszotta és valósággal brillirozott a szerep pajzán humorával, nem volt elfogadható alakítás. A szereplőknek szavát sem lehetett érteni.

A közönség egészen megtöltötte a színházat.

(—r.)

— Ivánffy Jenő mint Tartuffe. Molieré darabokban ritkán van részünk. A nagy francia klasszikus remekművének előadása a modern daraboknál mélyebb elmerülést és művészi gondot kíván. Eppen azért művészi szenzáció számba megy a ma esti Molieré előadás, mely alkalommal *Tartuffe* kerül színre Ivánffy Jenő kitűnő fordításában. Ezt a remekművet a vendégszereplő művész alkalmazta a magyar színpadra s az ő fordítása szerint volt nagy sikere a Nemzeti Színházban. A címszerepet Ivánffy Jenő játsza megragadóan értékes művészettel. A többi szereplők a következők: Ternellené, Bodrogi Elmira, Jákó. Orgon, Faragó. Dámis, Bársony. Marianna, Császár. Valére, Sziklay. Cleante, Majthényi. Dorina, Harcsányi Margit. Loyal, Tihanyi.

— Szerepváltozás. Fái Flórát szomorú családi gyász érte. Édesapja Szabadkán elhunyt s a művész azonnal elutazott, hogy a temetésen részt vegyen. Fái szerepét a Velencei kalmár színműben Jákó Amáliára osztotta ki az igazg. az előadás napján s a fiatal színész igazán hősiiesen vállalkozott erre a feladatra, különben *Ivánffy Jenő* vendégjátéka változást szenvedett volna. Ezt az igazgatóság el akarta kerülni. Jákó teljes igyekezettel játszotta szerepét s ha szöveg-tudásban nem volt biztos, azt annak a körülménynek kell betudni, hogy nem volt már fizikai ideje az utolsó órákban, Shakespeare nehéz stílusban írt darabjában Portiát kifogástalanul betanulni. A színház ezt azért hozza a nyilvánosságra, mert készületlenül nem szoktak színészeink fellépni s a szerep elmondására felkért színésznek a legkevésbé.

TÁVIRAT — TELEFON.

A miniszterelnök itthon.

Budapest, április 27.

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap teljesen fölgögyulva elutazott a Semmeringről és Budapestre érkezett. Holnap az ő elnöklése mellett minisztertanács lesz.

Nincs presszió.

Budapest, április 27.

Nagy feltűnést fog kelteni Marx Jánosnak, az államvasutak elnök-igazgatójának az üzletvezetőségekhez intézett rendelete, mely a szolgálati pragmatikára hivatkozva megtiltja, hogy a vasutasokat választások alkalmával befolyásolják, vagy hogy politikai meggyőződése miatt valakit áthelyezzenek.

Kikoszarozott völegény a bíróság előtt.

Budapest, április 27.

Dömsödön három évvel ezelőtt Sin Károly uradalmi lovász beleszeretett a bodnár leányába. A leány azonban nem maradt hű hozzá, hanem Sós Gábornak akart felesége lenni. Ezért Sin egy alkalommal rálesett és revolverből kétszer rálőtt. A golyók lényegtelen sebesülést okoztak. A leánynak asszony nővére ezt látván, szintén revolvért ragadott és Sinre lőtt, de nem talált. Sin most az asszony ellen fordította fegyverét, de a két újabb lövés is eredménytelen volt. A pestvidéki törvényszék előtt ma folyik ez ügyben a tárgyalás. Sint szándékos emberölés kísérletének büntetével vádolják. Ítélethozatalra még nem került a sor.

Zendülés Törökországban.

Konstantinápoly, ápril 27.

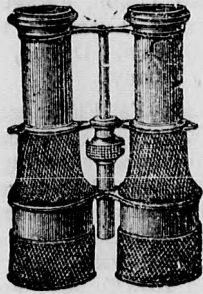
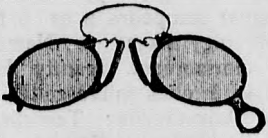
Kis-Azsiában Himara vidékén és Arábiában nagy zendülés ütött ki, melynek leverésére erős csapatokat küldenek. Albániában a lázadás tovább tart.

Az angol király utazása.

Biarricz, ápril. 27.

Eduárd angol király Biarriczből ma elutazott.

Kitüntetve az 1908.
évi kassai iparismer-
tető kiállításon.

Alapítási év: 1889.

Kendi Vilmos

Kassa, Fő-utca 41. szám.

Felsőmagyarország egyetlen képesített látszerésze egyetlen magyar tagja a német látszerész egyesületnek.

Raktáron: mindenféle optikai műszerek, szemüveg, cvikker, lorgnet, távcső, színházi gukker, hőmérő, légszűrő, körzők, mérőszalagok, optikai tükrök, nagyító lencsék.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát.

Készít orvosi rendelésre szemüveget vagy orrcsipeget 1 óra alatt. — Nem tévesztendő össze a látszer-kereskedővel.

Villam és gázóra ellenőrző vállalat.

Tekintettel arra a számtalan panaszra, melyek a villam és gázórák megbízhatatlansága miatt elhangzanak, arra indított bennünket, hogy egy

villam és gázóra ellenőrző irodát

létesítsünk azon céllal, hogy a feleknél felállított órákat hónapról-hónapra megvizsgáljuk. — Azon esetre, ha valamely órának megbízhatatlanságát megállapítjuk, azért a bíróság előtt is szavatosságot vállalunk. — A nagyérdemű fogyasztó közönség szives jóindulatát és pártfogását kérve, vagyunk

Tisztelettel:

ARNÓCZKY és TÁRSA villanyszerelő és mechanikai szaküzlete Kassa, Kossuth Lajos-utca 20.

Ön megtakarítja

a portóköltseget is, amellet, hogy teljes felelőséggel

Ön helyett elvégzem én

hirlapelőfizetéseit bármely fővárosi, vidéki, vagy külföldi lapra az eredeti áron és

Ön nem bajlódik

sem az utalvány megírásával, sem annak feladásával.

Hajnal Gyuláné

hirlapelőfizetési irodája, osztálysorsjegy árudája, dohánytőzsdeje, hol finom levélpapírok és gyönyörű képes lev.-lapok kaphatók.

Kassa, Fő-utca 79. sz.

Murányi József kiadó.

A kassai Andrassy-kávéházban jelenleg lévő 7 darab

Billiárd-asztal

ujra rendbehozva, új posztóbevonással

eladó.

Egyletek, kaszinók, testületek és üzletemberek fizetési kedvezményben részesülnek.

Felvilágosításokat nyújt: Általános Berendezési R. T. Budapest, Gizella-ut 26. sz., vagy Szentgyörgyi Ferenc Andrassy-kávéház Kassa.

SZULTÁN

nagyon kellemes, tiszta ízű, szén-savban gazdag, lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Lithium tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyag-bajok esetében, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására.

Hugyhajtó és huygöldő!

SZULTÁN

Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda:

EPERJES.

Igazgatóság: **BUDAPEST.**

IV., Ferenc József-rakpart 22. sz.

Kapható Kassán minden ásványviz-kereskedésben és vendéglőben.

Építési és háztelkek eladása.

A gőzfürdő mellett fekvő **Gróf Andrassy-féle kert** a városi közgyűlés engedélyével **parcellázás alá kerül.**

Ez a telek, három széles, új utcával elválasztva, **több építési és háztelkekre oszlik fel s parcelláinkint eladó.** A felparcellázott telek, amely **építésre igen alkalmas**, a központhoz közel, a város belsejében fekszik.

Az építési telkek **olcsó árairól és egyéb előnyös feltételekről** részletes felvilágosítást nyújt

dr. Halmi Béla és dr. Halmi Felix

ügyvédek társirodája.

Kassa Fő-utca 25. l. em.

Jéggyári berendezés

óránként 450 kg. munkaképes-séggel elsőrendű német gyártmány

négy hét alatt szállítható.

Kisebb üzemű hidegfejlesztő- és jéggépeket gyorsan szállíthatnak

Gál és Fodor Budapest, Teréz-körút 23. szám.

Nyomatott VITÉZ A. UT. KASSA.